

Huvudman

Luleå kommun

Lulea.kommun@lulea.se

Ärendet

Fråga om ändring av Skolinspektionens beslut om vitesföreläggande från den 23 april 2026 i ärende 2025:10707.

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen ändrar beslutet på så sätt att föreläggandepunkterna 2, 4 och 5 under avsnittet "Trygghet och studiero och åtgärder mot kränkande behandling" upphävs.

Detta ändringsbeslut får enligt 28 kap. 2 § skollagen (2010:800) överklagas, se bilagan.

Motivering till beslut

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har den 23 april 2026 i ärende 2025:10707 beslutat att förelägga Luleå kommun att vid vite vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister vid Luleå anpassade grundskola avseende undervisningens innehåll och omfattning, arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd samt arbetet med trygghet och studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Beslutet omfattade bland annat åtgärdskrav beträffande personals anmälningsskyldighet vid kränkande behandling samt uppföljning av skolans ordningsregler, föreläggandepunkt 2, 4 och 5 under rubriken "Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling".

Beslutet kommer fortsättningsvis benämnas vitesföreläggandet.

Riksdagen beslutade den 9 juni 2026 om en ändring av skollagens bestämmelse om personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling i 6 kap. 10 § (se riksdagsskrivelse 2025/26:332, betänkande 2025/26:UbU25 och proposition 2025/26:196). Lagändringen trädde i kraft den 1 augusti 2026 utan övergångsbestämmelser och innebär att personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn ändrats till en skyldighet att informera rektorn om sådan behandling. Skyldigheten begränsas till vissa situationer och gäller om personalen får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepade kränkande behandling. Rektorns skyldighet att anmäla till huvudmannen ändrades till att gälla samma sorts händelser som omfattas av personalens informationsskyldighet.

Vidare beslutade riksdagen den 3 juni 2026 om en ändring av skollagens bestämmelse om ordningsregler i 5 kap. 5 § skollagen (se riksdagsskrivelse 2025/26:308, betänkande 2025/26:UbU22 och proposition 2025/26:193). Lagändringen trädde i kraft den 1 augusti 2026 utan övergångsbestämmelser. Enligt gällande bestämmelse innan lagändringen ska skolans ordningsregler och hur de följs regelbundet följas upp och orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Det framgår vidare av bestämmelsen att rektorn beslutar om ordningsregler men att reglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Lagändringen den 1 augusti 2026 innebär att termen ordningsregler byts mot termen skolregler. Bestämmelsen om att det är rektorn som beslutar om reglerna flyttas till en ny bestämmelse 5 kap. 5 a § skollagen. Av den bestämmelsen framgår vidare att det är rektorn som tar fram skolreglerna och ansvarar för att det på skolenheten finns gemensamma rutiner och förhållningssätt för arbetet med att upprätthålla skolreglerna. Skolreglerna ska förankras hos eleverna. Skolreglerna och hur de efterlevs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras.

Rättslig reglering

Utöver ovan redovisade bestämmelser i skollagen tillämpar Skolinspektionen följande bestämmelser.

Enligt 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen får Skolinspektionen vitesförelägga en huvudman att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett vitesföreläggande ska ange de åtgärder som huvudmannen ska vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna. Av 2 § lagen (1985:206) om viten framgår att det av vitesföreläggandet ska framgå vid vilken tidpunkt eller inom vilken tidsfrist åtgärderna ska vidtas. Enligt 3 § samma lag ska vitesbeloppet fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå huvudmannen att följa det föreläggande som är förenat med vitet.

Av 1 kap. 1 § st. 3 regeringsformen (1974:152) och 5 § förvaltningslagen (2017:900) följer att en myndighet endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen (legalitetsprincipen).

Enligt 37 § förvaltningslagen får en myndighet ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning.

I förarbetena till förvaltningslagen anges att en myndighet kan ändra sina beslut om förelägganden i såväl mildrande som skärpande riktning. Vidare

uttalas att det inte uppställs några särskilda krav i fråga om själva anledningen till att ett beslut ändras. Ett beslut bör därför som regel kunna ändras så snart det av något skäl finns anledning att dra slutsatsen att beslutet är oriktigt (se prop. 2016/17:180 s. 229 f.).

Skolinspektionens bedömning

Legalitetsprincipen innebär att vitesförelägganden ska ha stöd i gällande bestämmelser, inte bara när beslutet med föreläggandet meddelas utan under hela den tid som föreläggandet löper, det vill säga fram till redovisningstidpunkten.

Av redogörelsen för 37 § förvaltningslagen ovan framgår att myndigheten får ändra tidigare meddelade beslut om vitesföreläggande när nya omständigheter medför att beslutet framstår som oriktigt. Sådana omständigheter kan vara ny lagstiftning.

Skolinspektionen bedömer att vitesföreläggandets åtgärdskrav avseende personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling samt skolans arbete med ordningsregler, inte har stöd i de nya bestämmelserna i skollagen. Eftersom ikraftträdande skett under den tid som föreläggandet löper anser Skolinspektionen att vitesföreläggandet i dessa delar är felaktigt på grund av ny lagstiftning. Vitesföreläggandet ska därför ändras på så sätt att åtgärdskraven i föreläggandepunkterna 2, 4 och 5 under avsnittet ”Trygghet och studiero och åtgärder mot kränkande behandling” upphävs.

På Skolinspektionens vägnar

X Agneta Broberg

Regionchef Agneta Broberg

Beslutsfattare

Signerat av: Agneta Broberg

Utredaren Malin Tornberg har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även jurist Ellen Kalman och enhetschef Joakim Blomberg medverkat.

Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet i stället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.